

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Malmö den 16 september 2010

Hemställan: Reglering av kommunernas finansiering av återanvändning i miljöbalken

Avfall Sverige är bransch- och intresseorganisation för svensk avfallshantering och återvinning. Föreningen har funnits sedan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sverige företräder kommunmedlemmarna (kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag). Deras kunder utgör över 99 procent av landets befolkning. I föreningen ingår också ca. 120 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom området avfallshantering.

Grundläggande förutsättningar

Innan Avfall Sverige redogör för grunden för vår hemställan vill vi återigen uppmärksamma några viktiga aspekter avseende begreppet återanvändning, som vi också framförde i vårt remissvar till Ds 2009:37 Nya avfallsregler.

Av det förslag till utformning av 15 kap. 3 § miljöbalken som framgår av Ds 2009:37 kan utläsas att återanvändning inte omfattas av avfallsbegreppet. Trots det lyder 15 kap. 1 § 1 p förslaget till miljöbalken ”det eller de föremål som avfallet utgörs av återanvänds”.

”Återanvändning” definieras i direktivet 2008/98/om avfall (”Ramdirektivet”) som varje förfarande som innebär att produkter eller komponenter som inte är avfall återanvänds i samma syfte för vilket de ursprungligen var avsedda. ”Förberedelse för återanvändning” definieras i Ramdirektivet som återvinningsförfaranden som går ut på kontroll, rengöring eller reparation, genom vilka produkter eller komponenter av produkter som har blivit avfall bereds för att användas igen utan någon annan förbehandling.

Miljödepartementet anger att ”återanvändning” i miljöbalken bör definieras som en åtgärd som innebär att ett föremål eller ämne används igen för att fylla väsentligen samma funktion som det ursprungligen var avsett för och utan annan förberedande bearbetning än rengöring eller reparation. I den definitionen har dock Miljödepartementet utelämnat en viktig avgränsning, nämligen ”som inte utgör avfall”. Denna avgränsning behöver läggas till så att definitionen av återanvändning lyder: *”en åtgärd som innebär att ett föremål eller ämne som inte utgör avfall används igen för att fylla väsentligen samma funktion som det ursprungligen var avsett för och utan annan förberedande bearbetning än rengöring eller reparation.”*

Vidare, genom att använda begreppen "föremål eller ämne", håller sig inte Miljödepartementet till Ramdirektivets begrepp "produkter eller komponenter". Avfall Sverige ser inte någon anledning till att frånga Ramdirektivets definitioner. Miljödepartementets förslag till definition innebär en bredare tillämpning än Ramdirektivets definition. Ramdirektivets definition motsvarar dessutom i det närmaste den som återfinns i Europaparlament och Rådet direktiv 2002/96/EG av den 27 januari 2003 om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter ("WEEE-direktivet"). I artikel 3 d) WEEE-direktivet anges att återanvändning avser varje åtgärd genom vilken WEEE eller komponenter till WEEE används för samma syfte som de ursprungligen var avsedda för, inklusive fortsatt användning av produkterna eller komponenter till sådana som lämnats in till samlingsplatser, distributörer, återförsäljare, återvinningsföretag eller tillverkare.

Det förefaller vara så att Ramdirektivets intentioner är att återanvändning ska omfatta produkter (kanske t o m elprodukter). Ämne definieras i EG-förordningen 1907/2006 ("REACH") som ett kemiskt grundämne och föreningar av detta grundämne i naturlig eller tillverkad form.

Avfall Sverige undrar om det är Miljödepartementets avsikt att till och med ämnen och kemiska grundämnen ska kunna återanvändas. REACH reglerar över huvud taget inte återanvändning (det verkar inte vara möjligt när det gäller kemiska ämnen), men dock återvinning om ämnen har varit ett avfall och sedan upphör att vara avfall.

Miljödepartementet motiverar inte begreppen i sin definition av återanvändning i Promemorian. Mot bakgrund av redogörelsen ovan ser inte Avfall Sverige att det är möjligt att tillämpa någon annan definition av återanvändning än den som återfinns i Ramdirektivet och vill återigen poängtera vikten av att Ramdirektivets definition blir den som föreslås i en kommande proposition.

Saken - Avfall Sveriges ståndpunkt

Den kommunala renhållningsskyldigheten enligt 15 kap. 8 § miljöbalken innefattar borttransport, återvinning och bortskaffande av hushållsavfall. Kommunen har alltså inte ålagts något formellt ansvar för återanvändning. Det finns dock inte något legalt hinder mot att kommunen ägnar sig åt återanvändning – något som också många kommuner redan gör - ofta genom att man samlokaliserar sådan verksamhet med återvinningscentraler.

Avfall Sverige önskar inte heller att kommunerna åläggs någon formell skyldighet att tillhandahålla tjänster som utgörs av återanvändning eller något formellt ansvar för återanvändning på så sätt att kommunen ges ensamrätt att, vid sidan av borttransport, återvinning och bortskaffande av hushållsavfall även hantera återanvändning.

En sådan ordning skulle följaktligen utestänga viktiga frivilliga aktörer från sådan hantering, vilket Avfall Sverige inte ser som lämpligt. Det skulle också påtvinga kommunerna att bygga upp system för återanvändning, vilket inte heller skulle vara lämpligt.

Rådande ordning är således lämplig, men det saknas uttryckligt stöd i miljöbalkens avgiftsbestämmelser för att finansiera verksamhet som utgörs av återanvändning med avfallsavgifter. För de kommuner som ägnar sig – eller önskar ägna sig åt - återanvändning hade det varit lämpligt att kunna finansiera sådan verksamhet med avfallsavgifter.

Av den anledningen hemställer Avfall Sverige att Miljödepartementet;

(1) i kommande förslag till revidering av den bestämmelse i miljöbalken som reglerar den kommunala renhållningsskyldigheten gör revidering på så sätt att det framgår att kommunen får ägna sig åt verksamhet som utgörs av återanvändning.

(2) i kommande förslag till revidering av de bestämmelser i miljöbalken som reglerar möjlighet till avgiftsuttag för kommunal avfallshantering kompletterar bestämmelserna på så sätt att det framgår att kommuner får meddela föreskrifter om att avgift får uttagas för verksamhet som utgörs av återanvändning, vilket alltså skulle ansluta till vad som anges i punkten (1) här ovan.

(3) i kommande förslag till bestämmelse som definierar återanvändning definierar återanvändning som: *”en åtgärd som innebär att ett föremål eller ämne som inte utgör avfall används igen för att fylla väsentligen samma funktion som det ursprungligen var avsett för och utan annan förberedande bearbetning än rengöring eller reparation.”*

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Weine Wiqvist
VD